

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentaria brevia in duos libros Aristotelis de
generatione et corruptione - Cod. Ettenheim-Münster 193**

Aristoteles

[S.l.], 1630

Quaestio prima

[urn:nbn:de:bsz:31-116333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-116333)

QVAESTIO PRIMA
PROOEMIALIS.

Dubium Vnicum
Quodnam sit Obiectum
formale et adequatum
duorum Librorum de
corruptione et ge-
neratione ? *ss.*

Renoc:

Renovandum e in memoram illud quod in uniti
 proemio tibi phia supra tibi i phisica locum me.
 Quod licet ens mobile una tm habeat rem fratem
 a qua tota phia natis suam unitatem specifica
 accipiat, prope tm hinc varias partiales qd demes
 qd partea unum otm totale qd demant, ut qd sub totali
 otm qd demant, sicut et in aliis suis e videre, in
 qly semp partialia qd dam ota qd curruunt qd part
 hinc partiales qd demes, ut in logica sunt, hinc
 deo et aqtao, qd tm oia qd demunt in rae entis
 rae d'p'ertine qd hinc rae fruti. ita et ens moz
 bile in ea varia partialia sub se qd dem ota
 qd tm oia in rae entis mobilis qd demunt. nam in
 primis qd demant ens mobile in ea abstrahendo
 ab oia spe moty et sic de ente mobili e qd dem
 hactenus qd 8. libi ph. 20 considerat in ordine
 quo ad motu quo accipit qd dema localis. ut
 in ordine ad locu ubi hinc, et hinc hanc rae
 agit de ente mobili in 7. libi de celo et mundo,
 in qly Arto agit de motu ut ubi calem et
 de motu rae de mentu. 30 qd demant ens mobile
 factu

Renov:

MA
 H
)
 l
 lum
 m
 de
 II
 H.

Quid sit ens mobile.

Item illud modum quo accipitur forma intrinseca in
ca abstracte a forma pulchritudinis et accidentali, a
nunciate et non nunciate, a perfecta et imperfecta.
et sic generat ens mobile in his duobus libris
quos in presenti aggredimur explicandos. Et
considerat ens mobile quatenus movetur ad formam
intrinsecam et pulchritudinem viventem et animata in genere; et sic
de illo agit in libro de anima. Alias generat ens mobile
motile in de loco supra citato hoc n. nro nisi,
libro sufficienti.

Ens mobile duplex.

Remota est in memoria id quod supra dictum est,
metu sic profere potest accipi. Et sic quatenus
includit metum successivum et est proprie motu,
et minus stricte. quatenus scilicet et includit in se
mutuam in substantia, ut lib. 3. de unione.
et eodem modo potest accipi ens mobile
ut bene docet Caiet. quod de otolithio. sic et
stricte potest motu huiusmodi per metum successivum ut
et alteram vel augmentam. Et large
et motu motu per metum substantiam generam
scilicet.

Si. et sicut utramque acceptiorem quod situm ens
mobile etiam phisicis et et hanc duorum librorum.

Item potest ens mobile. etiam quod dicitur. et sub
ratione. et terminatiue. Epe mobile subiectiue
nihil est aliud quam epe sicut motus, sed in se
recipere mutationem physicam, Unde magis de sicut
motus vel ens mobile subiectiue et et compos
sicut nate. Epe vero mobile terminatiue
nihil est aliud quam epe terminum motus, vel q
adtem et, fieri et sicut motu. ut n. g. sicut
subiectis sicut ens mobile terminatiue, quod sit
et generatiue, sicut terminum ad que illis. et ubi
modis sicut ens mobile, illudq, quod situm
et et sicut phisicis.

Aliter qd dicitur
ens mobile.
et subiectiue.

et terminatiue.

Recollendum est etiam. Id qd sicut dicitur si.
Obiecta sicut nunc hanc acceptiorem et qd,
deseruit, nam aliud est sicut, aliud in parte,
aliud totale et adaequatum. Aliud vero parti,
ale et in adaequatum. Item aliud est principia,
nale. aliud namque principale. hanc etiam partem.

Con:

in se in
libris
et sicut
formam
que et sicut
nate etiam
nate etiam
Dicitur
quod situm
nate etiam
et in se
nate etiam
mobile
et sicut
nate etiam
generatiue
si.

Conclusio Prima.

Oiectum adaequatum et fructu huius par-
tis hinc est. Ens mobile ad formam
intrinsicam absolutam in eis, abstra-
hentem à substantia et accidentali & /.

Hanc sententiam docent S. Th. Rulphus hinc et alij.
P. Cento rae. Illud est oim adaequatum et to-
tale hinc hinc hinc vel partio q. oia q. hinc q.
in illa tractant, et sub unig rae fructu oia q. hinc
desunt et ad illud remouentur. sub oia q. in
haec parte tractant q. hinc sub ente mobili
ad formam intrinsicam et sub tali rae oia q. hinc
tant ad eam, reducunt. go ens mobile ad formam
intrinsicam oim adaequatum et totale,
hinc partio. M. p. h. p. in his duobus lib.
ut p. h. agi de generae, augmentae, alterae,
et substituae, atq. ois isti motu terminant
ad formas intrinsicas. go oia q. in hac parte
tractant q. hinc fructu sub rae ente mobili

ad.

ad formam intrinsecam. Confirmatur haec
 ratio. Hi duo libri & haec sententia differunt ab aliis
 partibus philosophiae quia cum illis agit de substantiis ad
 formam intrinsecam. ergo ens mobile ad formam intrinsecam
 est forte altera essentia huius partis opposita
 propter distinctionem alicuius rei et essentiam. ergo
 autem propter diversitatem & singulas partes philosophiae
 quas supra in praemio philosophiae divinae habet
 in. in lib. de celo et mundo agit de mobilem
 cali & terrenum vel ad aliquam formam intrinsecam.
 illa haec natura intrinseca abstracta; scripto sed de
 quodammodo ab aliquo extrinseco si. loco.
 In aliis autem partibus agit de formis & quorundam
 intrinsecis in particulari. ergo autem verum.

Conclusio Secunda.

Obiectum principale et primarium huius tractatus
 est ens generale et corruptibile.
 Altera causa. Illud est etiam proprie alicuius formae
 ad quod etiam cetera quae in tali forma habentur
 inqum

l.
 Smig par,
 formam
 lstra,
 S. /.
 et alij.
 ut et to,
 hinc q
 et via q
 et q in
 ente mobile
 et q
 le ad formam
 hinc,
 et q
 aliter,
 minant
 hinc parte
 hinc mobile
 ad.

Ingen ad finem ordinant, sed oia q tractant
in his duobz libris ordinant ingen ad finem
ad ens generale et corruptibile - qd est oia
pmpate. in pth ex alijs suis nq. in metaphisica
Vlti de reg etia pmpate illig, qd oia q in
metaphisica tractant, ordinant ad finem ingen
finem si est et dicitur in logica de somen,
pmpate q si sit oia pmpate logica sit, qd oia
q in log. qd dicitur ordinant ad illa ingen
finem. in vero pth. illa de qly tractat in his
duobz lib: sunt augmentatio, alteratio et nutritio,
his et alia q ista continent. sed alteratio differt
nit ad generatum. augmentatio q format ista.
nutritio vero e qdam generatio partialis. unde
et de aggeneratione. et idem e de alijs q huc
quod dicitur. qd oia ordinant ad ens generale
et corruptibile. et qd est oia pmpate et
pmpatiu.

Principio qd tra jom content. Ens nata
qtd

leu. go p se po denominales ad quantitatem. et go
non daret nichy p pme dicit nisi tu ad duo p dicit
se: ad quantitatem et qualitatem et non ad vti.
q tu falsu e.

P. go aliter Dist. m. ad forma intrinseca aliy,
dependia ab aliquo extrinseco. nego m. cum de pen,
Dra g ead m. Et hunc eodem modo disti. m. de
forma intrinseca et modo accepta hanc cum
dependia ad aliquid extrinsecu g ead m. cum
dependia, nego m. sunt go aliquae formae q
sunt intrinsecae tu non tri huius denominationem
formae intrinsecae aliy ordine et dependia ab
aliquo extrinseco, cuius natura sunt 6. ultima
p dicitur. q eadem sunt formae intrinsecae, tu
dicuntur dependia spectant ab aliquo extrinseco.
alio non sunt formae intrinsecae q sunt intrin
secae denominantur ab alio nullo ordine vel d g ead,
Dra aut aliquid extrinsecu, cuius natura sunt
albedo et quantitas et de tali forma intrin
seca nullo modo in qua non spectat albedo
P

7
a illa parata, abstracta, & itam n. defixiones
femina nimirum facta abq; nullo ordine vel dependentia
ab aliquo extrinseco. §.

Pluribus 20. Ens melite in ordine ad femina
nimirum: nec e uniuersum sed analogum, qd nec
spe etiam fute huius partis. quia pte. in q
nec e uniuersum nec pt spe mediu in demen-
strae nec definiiri, alij defio sti pdes perii in
demonstrae q medio, qd si analogu nec pt de-
finiri. qd pterit et spe etiam. aut uero pte.
accidit et fultata nihil sal uniuersum eire,
sed inter feminas nimirum: qdam pual fultatus
qdam accidentalis qd ens melite ad femina
nimirum: nec e qd uniuersum sed analogu.

Ad Op Cou: aut d mag. qd ad pte. dices
Omn bene pte aliquid spe analogu qa ut docet
Caribony in opus: de q ceptu cubis et quib:
de nouum analogia, analogu hnt ab qna
raem eadem sti etiam. q bene pt explorari
et definiiri. sicut et supra docuimus q hnt
rae pteij spe analogu rpp: bium pteij
entis

entis notis in fieri tu illa notā ab Arte definita. 2.
mo ut alij p̄babiliter defendunt, nāa non est univ,
noce de materia et forma, et tu illa cum Arte de,
firmiter p̄o ad definiē in eā non p̄t q̄ res q̄
definiū, s̄t univoca, dummodo habeat aliquā eādem
ratiōem obiectivā. Quamvis tu saluberrimū sit
saltem definiē non esse r̄gerdum. Quare idem
vicinij de ente notitā ad formā: notitā q̄ h̄c est sit
analogū bene tu sit esse etiam aliter sc̄o et
et definiē, q̄ ad apte p̄t in ob̄o metaphisicā
eius etiam eōdem esse et ens reale, eōdem deo et
creaturis non univoca s̄t analogica.

R. 20. N. ans. ad p̄b. R. fulstos et accidenti
bene p̄p̄e s̄t aliquā ratiōem factum s̄t aliq̄
univocū, unde ens mobile ad formā intrinsecā
sub hac ratiōe facti univoca quērit. Et r̄ly
mobilibz quatenus moventur ad aliquā formā
intrinsecā, sicut m. m̄ly moventur quērit
eius mobilitas et ens mobile. sicut p̄p̄a ratiō
mobilitatis, q̄to n. p̄p̄o quērit in formā r̄ly

univoca

uniuoc, et sic haec modo quoniam. Quare for
 ma subiecto et accidentibus licet si quidem
 in eis est et in eis est, absolute non quoniam
 uniuoc, ut tu quoniam uniuoc si quidem
 ut et accidentibus sunt et motu huius formae
 intrinseca, ut de quantitate et qualitate patet.
 Quod quidem in eis est uniuoc non quoniam
 bene tu ut orae accidentibus et motu.

Haec tu nota quod licet in his duobus libris agatur
 de generatione, augmentatione et alteratione, tu non grades
 quod motu generatione, vel generatione aut augmentatione
 sunt etiam fructus et adaequatio huius tractatum.
 Sicut in 8. libris philosophiae motu in eis non
 est fructus, neque quodammodo ad illud, sed eius
 mobile sumptum et radice motu, eo quod motu in
 eis sit quodammodo pars entis mobilis et ipsa non
 potest esse etiam ipsum fructus. Ita et dices huius quod
 eius mobile ad formam intrinsecam sumptum huius
 mobile et radice sit etiam huius pars, non
 vero ipsa generatione aut motu, nam quod motu tu
 et pars.

Oii

definitio
 non est uniuoc
 in actu de
 huius et uniuoc
 ut quodammodo
 intrinseca
 licet in eis
 motu in eis
 non est fructus
 et adaequatio
 huius tractatum
 Sicut in 8. libris
 philosophiae motu
 in eis non est
 fructus, neque
 quodammodo ad
 illud, sed eius
 mobile sumptum
 et radice motu,
 eo quod motu in
 eis sit quodammodo
 pars entis mobilis
 et ipsa non potest
 esse etiam ipsum
 fructus. Ita et
 dices huius quod
 eius mobile ad
 formam intrinsecam
 sumptum huius
 mobile et radice
 sit etiam huius
 pars, non vero
 ipsa generatione
 aut motu, nam
 quod motu tu
 et pars.

Plurimū 2o si ens generalis est utraque
tractatus sequuntur qd Aristoteles prius delinquit agere
de genere et corruptione quā de celo et mundo,
atq; hęc et qd Aristoteles 2o in. p̄t̄ ex eorū doctrina
peripateticā qd si prius tractant de celo et
mundo quā de genere et corruptione. in. p̄t̄.
ens generalis vel generis est excellentior quā
motus localis de quo in libris de celo agit. p̄t̄
ut qd est excellentior debet prius tractari. 2o.

R. N. scy: ad 2o: dicitur. negotio qd generatio fit
excellentior quā motus localis n̄ r̄t̄ motus. motus
n̄. localis n̄. r̄t̄ motus est regularis finis et cor,
h̄s̄m̄. generatio vero non. unde localis generatio
n̄ gr̄e entis p̄cedat motu localem qd generatio
terminat̄ ad p̄s̄t̄itum, tu non p̄cedit illi in
r̄t̄ motus. Unde cum p̄t̄ qd agere n̄ tendat
de motu et motus localis fit effectivus, rectius
agit de motu locali n̄ 2o loco, et postea de
motu ad formā, in h̄m̄. supra explicatam.

J.

sub omni hinc
 sub agere
 vultu et munda
 Et doctrina
 le colto et
 cas. m. pto
 allentur quā
 agif. fol
 i. jo.
 lenentū fil
 moly. moly
 formis dicit
 vultu generat
 ea generat
 didit illū in
 agere mltitud
 in, vltū
 vultu le
 explicatione
 J.

Q. V. A. E. S. T. U.

S. E. C. U. N. D. A.

D. E. G. E. N. E. R. A. T. I. O. N. E.

S. E. C. U. N. D. A.

D. E. G. E. N. E. R. A. T. I. O. N. E.

S. E. C. U. N. D. A.

D. E. G. E. N. E. R. A. T. I. O. N. E.